1 İyun - Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibətilə Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən yetkinlik yaşına çatmayan və qadın məhkumlar üçün müasir penitensiar müəssisələrdə "açıq qapı" günü keçirilib, yeniyetmə məhkumların valideynləri ilə və qadın məhkumların uşaqları ilə görüşü təşkil olunub.

ƏDLİYYƏ NAZİRLİYİ TƏRƏFİNDƏN UŞAQLARIN BEYNƏLXALQ MÜDAFİƏSİ GÜNÜ İLƏ BAĞLI TƏDBİRLƏR KEÇİRİLİB

Tədbirdə Ədliyyə Nazirliyi İnsan hüquqları və kommunikasiya idarəsinin rəisi Aynur Sabitova, İnsan hüquqları üzrə Müvəkkil Səbinə Əliyeva, İqtisadiyyat Nazirliyi Dayanıqlı İnkişaf və sosial siyasət şöbəsinin müdiri Hüseyn Hüseynov, vətəndaş cəmiyyəti institutları və ictimaiyyətin digər nümayəndələri, media mənsubları iştirak ediblər.

Çıxış edənlər uşaq hüquqlarının qorunması sahəsində dövlət siyasətindən, onların hərtərəfli inkişafına göstərilən yüksək qayğıdan bəhs ediblər. Bildirilib ki, bu il 100 illiyini qeyd etdiyimiz ulu öndər Heydər Əliyevin söylədiyi kimi, "uşaqlar bizim gələcəyimizdir". Onların hüquqlarının etibarlı təmin olunması sahəsində ölkəmizdə təkmil qanunvericilik bazası və institusional mexanizmlər mövcuddur, dövlət başçısı İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə 2009-cu il Azərbaycanda "Uşaq ili" elan olunub, "Azərbaycan Respublikasının Uşaqlara dair 2020-2030-cu illər üçün Strategiyası" həyata keçirilir.

Eyni zamanda respublikamız bir çox konvensiyalara, o cümlədən BMT-nin "Uşaq hüquqları haqqında" Konvensiyasına qoşulub və BMT-nin Uşaq Fondu - UNICEF ilə bu sahədə səmərəli əməkdaşlıq edir.

Diqqətə çatdırılıb ki, uşaqların sosial təminatının gücləndirilməsi, onların firavan və sağlam, yüksək mənəvi-əxlaqi mühitdə layiqli şəxsiyyət kimi yetkinləşməsi istiqamətində ardıcıl və məqsədyönlü addımlar atılır, bu sahədə respublikamızın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva tərəfindən çoxşaxəli təşəbbüslər uğurla reallaşdırılır.

Tədbirdə cəmiyyətimizin həssas və kövrək qrupu olan uşaqların müdafiəsi və inkişafı çərçivəsində yetkinlik yaşına çatmayan məhkumların hüquqlarının təmin olunmasına xüsusi önəm verildiyi, onların cəmiyyətə reinteqrasiyası ilə bağlı innovativ yanaşmaların tətbiq edildiyi qeyd olunub, ötən il yeniyetmə və qadın məhkumlar üçün müasir penitensiar müəssisələrin istifadəyə verildiyi, dövlət başçısının həmin müəssisələrə baş çəkərək yaradılan şəraitlə şəxsən tanış olduğu vurğulanıb.

Eyni zamanda UNICEF, vətəndaş cəmiyyəti institutları ilə yuvenal ədliyyə, yeniyetmə məhkumların islahı və sosial adaptasiyası ilə bağlı keçirilən birgə tədbirlərin əhəmiyyəti diqqətə çatdırılıb.

Sonra tədbir konsert proqramı ilə davam edib, məhkumların ifasında mahnılar dinlənilib, rəqslər edilib, fləşmob nümayiş etdirilib. Animasiya qəhrəmanlarının iştirakı ilə uşaqlara musiqili şoular təqdim olunub, əyləncə attraksionları təşkil edilib.

Məhkumların öz uşaqları ilə görüşündə maraqlı və duyğusal anlar yaşanıb, tədbirin təşkili yüksək sevinc hissi və məmnunluqla qarşılanıb.

Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibətilə həmçinin, nazirlik tərəfindən yeni anadan olmuş uşaqların doğumu onların doğulduğu tibb müəssisələrində təntənəli şəraitdə qeydiyyata alınıb və şəhadətnamələr körpələrin valideynlərinə təqdim olunub. Bu kimi tədbirlər "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində Ulu Öndərin adını daşıyan mərkəzlərdə də həyata keçirilib.

Bundan əlavə, nazirliyin Bələdiyyələrlə iş mərkəzinin əməkdaşları bələdiyyələrlə birgə xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlara baş çəkib, onları sevindiriblər.

"ELEKTRON MƏHKƏMƏ" SİSTEMİ BU GÜNDƏN BÜTÜN ÖLKƏNİ TAM ƏHATƏ EDİR

(Əvvəli səh 1-də)

Ötən dövrdə Dünya Bankı ilə əməkdaşlıqda paytaxtda və bölgələrdə 35 məhkəmə üçün müasir bina və komplekslər inşa olunaraq istifadəyə verilib. Bu məhkəmələrin əksəriyyətinin ölkə Prezidenti tərəfindən şəxsən açılışının həyata keçirilməsi məhkəmə hakimiyyətinə verilən müstəsna dəyərin bariz təzahürüdür.

"Dünya Bankı ilə həyata keçirilən layihələr çərçivəsində 320 məhkəmə zalı zəruri elektron avadanlıqla təchiz olunaraq onların hamısı hi-tech məhkəmələrə çevrilib. Onlardan köhnə binalarda olan 110-dan çox zal isə tam yenidən quraşdırılıb", - deyən nazir F.Məmmədov dövlət başçısının "Elektron məhkəmə informasiya sisteminin yaradılması haqqında" Sərəncamına uyğun olaraq bu sahədə işlərin mütəşəkkil və intensiv aparıldığını bildirib.

Bu gün tətbiq olunan "Elektron məhkəmə" sistemi vasitəsilə məhkəməyə müraciət edilməsindən qərarın icrasına qədər bütün proses əhatə olunur. İddianın verilməsi, onun qeydiyyatı, rüsumların ödənilməsi, işlərin hakimlər arasında bölüşdürülməsi, tərəflərin dəvət edilməsi, elektron kabinetlərin yaradılması və onun vasitəsilə proses barədə məlumatların və məhkəmə sənədlərinin əldə edilməsi, habelə şikayətlərin verilməsi və s. məsələlər elektron sistem vasitəsilə həyata keçirilir.

Şəffaflığın təmini məqsədilə proseslərin audio-video yazısının aparılması, onların video-konfrans vasitəsilə keçirilməsi imkanının yaradılması, bəzi kateqoriya işlərin, o cümlədən artıq 4 ildir ki, kommersiya işlərinin yalnız elektron qaydada aparılması təmin edilib. E-məhkəmə sistemi ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə müxtəlif məhkəmə monitorinqlərinin keçirilməsinə, məhkəmə statistikasının elektron qaydada və dolğun aparılmasına şərait yaradıb. Həmçinin vətəndaş məmnunluğunun və sistemin imkanlarından geniş istifadənin təmin edilməsi məqsədilə onun mobil versiyası yaradılıb.

Nazir hazıradək Bakı, Sumqayıt, Şəki və Naxçıvan MR apellyasiya məhkəmələrinin yurisdiksiyasına aid məhkəmələrdə e-məhkəmənin tətbiqini qeyd edərək, bu gündən digər - Gəncə və Şirvan apellyasiya məhkəmələrinin yurisdiksiyasına daxil olan bütün məhkəmələrin qoşulması ilə "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin ölkəni tam əhatə edildiyini vurğulayıb, bu münasibətlə iştirakçıları, hakim korpusunu təbrik edib.

Dünya Bankının departament müdiri D.Boyce çıxış edərək "Elektron məhkəmə" sisteminin ölkə üzrə tam tətbiqi münasibətilə Azərbaycanı təbrik edərək mürəkkəb bir prosesin uğurla həyata keçirilməsini böyük və tarixi nailiyyət kimi dəyərləndirib. Bildirib ki, bəzi dövlətlərdə ədliyyə sisteminin müasirləşdirilməsi prioritet olmadığı halda, Azərbaycanda bu sahədə çox böyük işlər görülüb.

Qonaq ədliyyə sisteminin inkişafını ölkənin ümumi tərəqqisinin tərkib hissəsi olduğunu vurğulayaraq, əsas məqsəd vətəndaşların ədalət mühakiməsinə əlçatanlığının asanlaşdırılmasıdır.

D.Boyce Avropa və Mərkəzi Asiya regionunda Azərbaycanın ədliyyə sistemində vətəndaş məmnunluğuna görə ən öndə getdiyini vurğulayıb, ölkəmizin məhkəmə-hüquq sistemində uğurlu yol keçərək bu sahədə islahatlar aparan ən qabaqcıl dövlətlərdən olduğunu bildirib. Qeyd edib ki, artıq Azərbaycan Dünya Bankı tərəfindən keçirilən və digər beynəlxalq tədbirlərdə məhkəmə-hüquq sahəsindəki müsbət təcrübələrini beynəlxalq ictimaiyyətlə bölüşür. Ölkəmizin beynəlxalq təşkilatlarda, o cümlədən Avropa Şurasının Səmərəliliyi üzrə Avropa Komissiyasında (CEPEJ) fəal üzvlüyü yaxşı təcrübələrin paylaşılmasına imkan yaradıb.

Dünya Bankının təmsilçisi layihə çərçivəsində inşa olunmuş Gəncə Şəhər Məhkəməsinin binası ilə yenicə tanış olaraq 10 il əvvəl istifadəyə verilmiş binada saxlanılan müasir şəraiti və "Elektron məhkəmə" sisteminin tətbiqini yüksək qiymətləndirib.

O, Azərbaycanla ədliyyə sahəsində layihələrin davam

etdiyini, süni intellekt və digər innovativ texnologiyaların tətbiqi üzrə işləri qeyd edərək bütün bu proseslərin ədliyyə xidmətlərinin daha yüksək səviyyədə həyata keçirilməsinə yönəldiyini diqqətə çatdırıb.

Vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri çıxış edərək elektron məhkəmə sisteminə tam keçidin məhkəmələrə əlçatanlığı asanlaşdırdığını, ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin artırılmasına xidmət etdiyini bildirib, ədliyyə sahəsində səmərəli ictimai iştirakçılıqdan məmnunluqlarını ifadə edərək nazirliklə vətəndaş cəmiyyəti arasında əməkdaşlığı təqdir ediblər.

Onlar ədliyyə və məhkəmə-hüquq islahatlarını daim izlədiklərini bildirərək bu sahədə yeniliklərin vətəndaş məmnunluğuna, şəffaflığa və əlçatanlığa xidmət etdiyini vurğulayıblar.

Tədbirdə qeyd olunub ki, dövlət başçısının "Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında" 03.04.2019-cu il tarixli Fərmanının icrası çərçivəsində qanunvericiliyə konseptual dəyişikliklər edilib, cəza siyasəti humanistləşdirilib, "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin funksionallığı artırılıb, mediasiyanın tətbiqi, məhkəmə rüsumlarının differensiasiyası təmin olunub. Yeni kommersiya və inzibati məhkəmələr təsis edilib.

Məhkəmə islahatlarımız beynəlxalq aləmdə təqdir olunur. Avropa Şurasının hesabatlarına əsasən məhkəmələrin səmərəlilik göstəricilərinə görə Azərbaycan bir çox Avropa dövlətlərini qabaqlayıb. Məhkəmələrdə işlərə baxılması tezliyinə və informasiya texnologiyalarının geniş tətbiqinə görə orta Avropa rəqəmlərini xeyli üstələyib. İT-nin inkişaf səviyyəsinə görə isə 49 ölkə sırasında 14-cü yerdə qərarlaşıb.

Bu gün ən əsas vəzifələrdən biri hüquq institutlarının fəaliyyətini Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Vətən müharibəsində Böyük Qələbəmizlə azad edilmiş torpaqlarımızda layiqincə təmin etməkdir.

İşğal dönəmində büsbütün dağıdılmış ərazilərimizdə hazırda dövlət başçısının bilavasitə rəhbərliyi ilə infrastruktur sürətlə təzədən qurulur. Ulu öndərin adını daşıyan Fondun rəhbəri, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın bilavasitə və fəal iştirakı ilə həmin torpaqlar günbəgün abadlaşır, qədim abidələrimiz, mədəni irsimiz bərpa edilir.

Bütün bunlarla həmin ərazilərdə də milli hüquq institutlarının tezliklə fəaliyyətə başlaması təmin ediləcəkdir.

Tədbir çərçivəsində ədliyyə naziri tərəfindən Dünya Bankının təmsilçiləri ilə keçirilmiş ikitərəfli görüşdə əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olunub, qonaqlar qarşılıqlı fəaliyyətin davam etdirilməsi ilə bağlı niyyətini ifadə edib, Azərbaycanın hüquq sistemindəki təcrübəsinə beynəlxalq aləmdə böyük maraq olduğunu bildirərək Bank tərəfindən ölkəmizin nailiyyətləri barədə digər dövlətlərdə təqdimatların keçirilməsini qeyd ediblər.

Söhbət zamanı azad edilmiş ərazilərimizin bərpasına toxunularaq bu prosesə ciddi əngəl törədən torpaqlarımızın büsbütün, hətta müharibədən sonra minalanması qeyd olunub, 300-dən çox şəxsin minaya düşərək yaralandığı, o cümlədən 57 nəfərin həlak olduğu bildirilib, bununla bağlı texniki dəstəyin əhəmiyyəti diqqətə çatdırılaraq qonağa xüsusi broşür təqdim edilib.

Oxucularımıza təqdim etdiyimiz bu kitabın müəllifi rusiyalı araşdırmaçı publisist Modest Kolerovdur. Onun ermənilərin "milli qəhrəmanı", faşist xislətli Njde Qaragenin fəaliyyətində yeni arxiv sənədlərin aşkar edilərək kitab şəklində dünya ictimaiyyətinə çatdırması bir daha sübut edir ki, faşizmə barışmayan dünya erməni xislətini də tanımalı, mübarizə sürətlə davam etməlidir.

QAREGİN ƏSL ERMƏNİ FAŞİSTİ OLUB

Гарегин Нжде: миф и реальность

(Əvvəli ötən sayımızda)

Нжде: Я отрицаю это.

Следователь: Предъявляется Вам показание свидетеля Джанунца Авага: "...по приказанию Нжде были брошены в татевское ущелье 263 русских красноармейца, из которых часть была сброшена живыми, а остальные после расстрела". Вы опять отрицаете это?

Нжде: Да, отрицаю, показания свидетелей Хойлунца и Джанунца считаю неправильными. Однако считаю, что, возможно, свидетели Хойлунц и Джанунц имеют в виду тех 200 турок из отряда Завал-паши, которых советская власть использовала против нас и которых расстреляли и сбросили в ущелье.

Следователь: То были не турки, а коммунисты и красноармейцы. Следствие еще раз требует правдивого ответа.

Нжде: Я настаиваю, что убитые были турки, одетые в красноармейскую форму, и, возможно, свидетели Хойлунц и Джанунц, исходя из этого, полагали, что они - русские и армяне.

Следователь: Расскажите, где Вы находились в период с 1920 - 1921 гг.

Паронян: В составе бригады Красной Армии я служил в Нагорном Карабахе, был взят в плен дашнакскими военными силами под командованием хмбапета (атамана) Тевана. Это произошло в ноябре или декабре 1920-го. Меня и еще 7 красноармейцев-русских доставили в Горис, где мы просидели в тюрьме 4,5 месяца, а потом нас увезли в Татевский монастырь.

Следователь: Что Вам известно об убийствах красноармейцев и коммунистов в Татеве?

Паронян: Со мной в тюрьме сидело 23 человека, из которых 7 красноармейцев-русских. Из них 15 было расстреляно, сброшено в ущелье, а 8 человек, в том числе и я, - освобождены. Из расстрелянных я помню имена: Алексана из Сисиана, Костанда из Шинуайра, Ивана Маркаряна из села Карашен.

Следователь: По чьему приказанию они были расстреляны? Паронян: Непосредственно расстрелами руководил хмбапет Курд Ефрем, а приказы о расстрелах исходили от спарапета, т. е.

Нжде.

Следователь: Еще какие факты расстрелов в Татеве Вам известны?

Паронян: Отступая из Еревана, дашнаки привезли в Татев арестованных коммунистов - около 500 человек. Их должны были расстрелять, но это приказание Нжде было отменено Рубен-пашой (Рубен Тер-Минасян. - А. А.). Из 500 человек было расстреляно около 40 человек.

Следователь: Сколько всего человек было убито в Татеве в 1921 г.

Паронян: По распоряжению спарапета Нжде в Татеве было убито около 400 человек коммунистов и красноармейцев.

Следователь: Может быть, среди них были и турки?

Паронян: Нет, среди убитых не было ни одного турка.

Представленные документы вроде бы не оставляют места для сомнений в истинных целях предложения Нжде своих услуг КГБ. Сделав предлог о борьбе против Турции своим единственным и постоянным мотивом, Нжде в действительности преследовал очень простую и по-человечески понятную цель - остаться в живых. Но цепляться за жизнь любой ценой - кажется, не со- всем подходит надуманному образу "рыцаря", как его понимал Нжде. Стоит жить, чтобы теперь уже стать марионеткой КГБ? На этот вопрос, как мы видели, Нжде имел свой традиционный и спасительный ответ: да, это стоит того, если живешь ради борьбы против турок. А на деле: как он будет бороться, каким образом, какими силами и средствами, вместе с кем, - вот на эти вопросы он не даёт ответа. Немцы такой борьбы ему не обещали, такой борьбы ему не обещала и советская власть. Для Нжде неважно, поверят ему или нет, для него важно иметь какой-нибудь "убедительный" аргумент, почему он бесчестную жизнь предпочёл почётной смерти, когда ещё там - в Софии, до ареста, мог умереть как настоящий рыцарь, как пропагандируемый им "цегакрон" и "мученик идеи", чтобы не вышло так, как он писал незадолго до ареста: "семикратный подлец тот, кто при любых обстоятельствах жизнь предпочитает смерти" 30. Вот что, значит, это сказано для других, это не для него? Ну, конечно, ведь он же "исключительный", да ведь у него же ещё есть работа, ведь Турция пока не уничтожена, вот потому он и решил всё-таки "жизнь предпочесть смерти"...Вот его письмо министру государственной безопасности Армении Кримяну (выписка31): "Армянин может и не быть большевиком, но не может не быть с Советским Союзом, если он истинный и политически зрелый патриот. Армянин всей душой и мыслью обязательно дол? жен быть просоветским, ибо в послевоенном мире имеется одна зна-

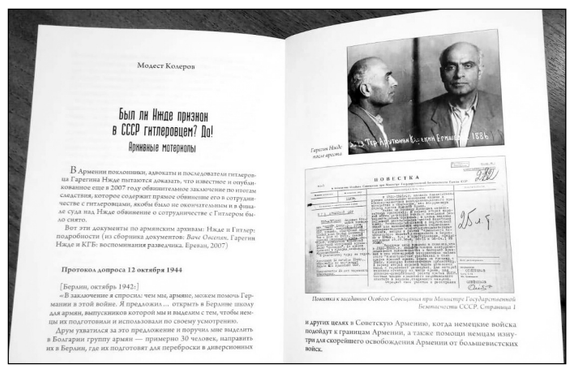

Модест Колеров

Был ли Нжде признан в СССР гитлеровцем? До!

Армянные мотивы

В Армении поколениями, адвокаты и последователи гитлеровца Гарегина Нжде пытаются доказать, что известное и опубликованное еще в 2007 году обвинительное заключение по итогам смастрив, которое содержит правдоподобное обвинение его в сотрудничестве с гитлеровцами, якобы было не окончательным и в финале суда над Нжде обвинение о сотрудничестве с Гитлером было снято.

Вот эти документы по армянским архивам: Нжде и Гитлер: подробности (из сборника документов: Вазе Оганян, Гарегин Нжде и КГБ: воспоминания разведчика. Ереван, 2007)

Протокол допроса 12 октября 1944

[Берлин, октябрь 1942:]

«В заключение я спросил: чем мы, армяне, можем помочь Германии в этой войне. Я предложил... открыть в Берлине школу для армян, выпускников которой мы и выделим с тем, чтобы немцы их подготовили и использовали по своему усмотрению.

Друг уважился за это предложение и поручил мне выделить в Болгарии группу армян — примерно 30 человек, направить их в Берлин, где их подготовят для переброски в диверсионных

Помощнику начальника Особого Совещания при Министре Государственной Безопасности СССР. Страница 1

и других целях в Советскую Армению, когда немецкие войска подойдут к границам Армении, а также помощи немцам изнутри для скорейшего освобождения Армении от большевистских войск.

чительная сила, которая из государственных и гуманных по? буждений заинтересована в воссоединении части наших террито? рий в Турецкой Армении с Советской Армением. Эта единствен? ная сила - Советский Союз... Вот почему я считаю англо? американофильство равноценным туркофильству и предатель? ству Родины - Армении...". Для пропаганды в пользу Советского Союза среди армянской диаспоры Нжде, снова давая силу воображению, даже предлагает освободить его и отправить за границу: "В эти ответственные дни я должен быть на свободе, чтобы потрясти ум, совесть и сознание зарубежных армян, чтобы удержать их от сознательного и бессознательного отречения от Родины. Гражданин министр! Время работает не в пользу мира, чем позже, тем трудней будет решить те зада? чи, о которых я говорил вашим соответствующим органам. С дру? гой стороны, мое здоровье, требующее серьезного лечения, с каж? дым днем ухудшается. Исходя из этого, прошу Вас ускорить реше? ние моего вопроса...". Ни больше ни меньше. Неужели взявшей Берлин, сильной и победоносной Красной Армии нужен был сомнительный "военный гений" Нжде, даже если бы создалась реальная возможность войны с Турцией? Какое он мог бы принимать участие во всём этом, кем он был, или что он мог сделать?

(Davamı gələn sayımızda)